

ВІДГУК

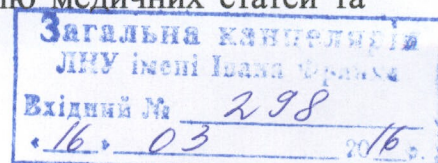
офіційного опонента

про дисертацію **ЄРЧЕНКА Олега Владиславовича**
на тему «**СТРУКТУРНО-КОМПОЗИЦІЙНІ ТА ЛІНГВОКОГНІТИВНІ**
ПРИНЦИПИ НАУКОВОЇ МЕДИЧНОЇ СТАТТІ ТА АНОТАЦІЇ
(на матеріалі американської англомовної наукової журнальної періодики
(1992 – 2001 рр.)», висунуту на здобуття наукового ступеня кандидата
філологічних наук за спеціальністю 10.02.04 – германські мови.

Звернення до проблем професійної наукової комунікації у царині медицини є безумовно актуальним і науково цікавим напрямком дослідницького пошуку. Успішна професійна діяльність представників цієї спільноти характеризується їх обов'язковою обізнаністю не тільки у традиційних, але і у новітніх способах лікування людини. Це в свою чергу передбачає обов'язкове звернення до відповідних публікацій у якості читача, а в окремих випадках і у якості автора таких публікацій. Швидкий темп сьогодення диктує жорсткі правила ознайомлення зі спеціальною літературою. Усвідомлення необхідності прочитати наукову публікацію чи можливості відмовитись від цього значною мірою приходить до комуніканта завдяки попередньому ознайомленню із загальним змістом, проблематикою і кінцевими висновками виконаного дослідження, що містяться в окремому комунікативному продукті – анотації до наукової публікації. Роль цього продукту є величезною і вміння ним користуватись забезпечує ефективну комунікацію у відповідній царині професійних наукових знань.

Підготовка фахівців медичної галузі безумовно не може бути повноцінною без навчання майбутніх медиків комунікативним навичкам наукового професійного дискурсу, що своєю чергою означає вміння сприймати і породжувати спеціальні повідомлення у всьому розмаїтті існуючих форм, і перш за все – наукових статей і анотацій до них. Вміння компресувати текст статті до стислого викладу її контенту, так само як і вміння розгортати цей компресований виклад і проектувати його на передбачуваний повний обсяг контенту – обидва є проявом комунікативної компетенції мовця. Навчання цим навичкам буде полегшено у разі залучення до нього висновків, яких дійшов у своєму дисертаційному дослідженні О. Єрченко.

Отже наукова актуальність і вагомість рецензованої праці не викликає сумнівів. О.Єрченко ставить собі за мету встановити специфіку композиційної побудови й функціонування англомовної журнальної статті та анотації. Для цього він успішно виокремлює особливості дискурсивної та текстової побудови англомовної наукової медичної статті, визначає типологію медичних статей та

анотацій до них, класифікує комунікативні стратегії і тактики в медичному дискурсі, виокремлює та обґрунтовує механізми компресії, що використовуються у написанні анотацій до статей. Всі ці здобутки визначають самостійний внесок дисертанта у загальну теорію комунікації, у дискурсологію, у прагматику і германське мовознавство, адже матеріалом дослідження виступають наукові статті та анотації до них з англomовних медичних журналів США. Цим, на мою думку, визначається **теоретична значущість** дисертації О.Єрченка.

Практична вагомість виконаної праці також є беззаперечною. Розроблена методика, спостереження і висновки, що містяться у ній, прислужаться у практиці викладання англійської для спеціальних цілей (ESP), а саме для спеціальної фахової комунікації медиків. Вагомою є можливість використання отриманих результатів у підготовці магістрантів і аспірантів-медиків, оскільки надає можливість ефективного навчання, по-перше, читанню спеціальної фахової літератури, а по-друге, написанню наукових статей і анотацій до них із дотриманням усіх приписів грамотного наукового спілкування.

Доказовість рецензованого дослідження забезпечується солідною теоретичною базою, на якій вибудовується наукова концепція дисертанта. Про це свідчить перелік вітчизняних і закордонних теоретичних джерел, що складається із трьох сотен позицій, на які є доречні і коректні покликання у тексті роботи. Вибірка досліджуваного матеріалу є якісно і кількісно репрезентативною (350 англomовних статей із анотаціями, загальним обсягом 1750 стор.).

Методи дослідження використовуються ефективно. Виклад відзначається логічністю і аргументованістю. В наслідок цього висновки, яких доходить автор, не викликають сумнівів стосовно їх переконливості. **Об'єктивність** результатів дисертаційного дослідження О.Єрченка може бути верифікована іншими дослідниками, які опікуються відповідною науковою проблематикою.

Композиційна будова дисертації, що рецензується, є стрункою, збалансованою і логічною. Виклад відзначається термінологічною точністю і коректністю. Дисертація написана грамотною українською мовою із дотриманням відповідного стилістичного реєстру. Похвали заслуговує добір, оформлення і, головне, інтерпретація ілюстративних фрагментів. Доречними є і додатки, що складають окрему композиційну частину мегатекстової структури дисертації. Вони коректно оформлені, гарно підібрані, загалом успішно виконують прагматичну функцію роз'яснення і уточнення авторської концепції.

Цікавим видається спроба встановлення формальних і смислових зв'язків, що поєднують текст статті і текст анотації до неї. Аналіз анотацій супроводжується пошуками функціональних та текстових відповідників у самій статті, що уможливує виокремлення тих частин дискурсу статті, за допомогою яких будується сценарій дискурсу самої анотації.

Загалом самостійне і завершене наукове дослідження О.Єрченка, безумовно, заслуговує схвальної оцінки. Водночас жанр офіційного відгуку обов'язково передбачає формулювання критичних коментарів до такої кваліфікаційної наукової роботи, як дисертація. Висловимо кілька спостережень і зауважень до наукового доробку О.Єрченка.

1. Пояснення потребує наступна теза, висловлена в загальних висновках: «**Головне питання** нашої праці – диференціювання наукового письмового медичного дискурсу від загальнонаукового» (див. с.189 КД і с.15 АКД). Водночас **мета дисертації** сформульована інакше: вона «полягає у встановленні специфіки композиційної побудови й функціонування англomовної журнальної статті та анотації» (див. с.8 КД і с. 2 АКД). Вочевидь мета має значно вужчий смисловий діапазон, аніж головне питання праці. Як це можна пояснити? Це по-перше. І по-друге, варто було б дати відповідь на дійсно цікаве (*головне*, як пише автор) питання: чим же саме відрізняється *медичний* дискурс від *загальнонаукового*?
2. В першому розділі дисертант стверджує, що метод фреймування, вважається явищем *статичним*, а поняття *ходів* та *кроків* потрактовуються як явища *кінетичні/рухомі* (див. с.51 КД і с.6 АКД). Натомість у другому розділі читаємо: «розглядаємо *хід* як *статичне* явище, що має логічну/прагматичну природу. На відміну від ходу, *крок* можна охарактеризувати як рух *механічний, кінетичний*» (с.69, 120–121 КД і с.8 АКД). Під час захисту хотілося б почути роз'яснення стосовного цих двох тверджень, що суперечать одне одному. Крім того залишається незрозумілим, що це за «механічний, кінетичний рух». Варто внести певну ясність у цю тезу.
3. Звертаємо увагу на непослідовність визначення об'єкту дослідження і подальшого оперування цим об'єктом у ході міркувань. «*Об'єктом дослідження* є англomовний журнальний науковий медичний дискурс, репрезентований *науковою статтею та анотацією до неї*». В такому ж ключі визначено і *матеріал* дослідження: «наукові *статті та анотації до них* з англomовних медичних журналів». Водночас згодом дисертант заявляє, що «у наявності чи *відсутності анотацій* до медичних статей простежується закономірність,... (зокрема певні) статті *не містять анотацій* у їхньому мегатексті» (с.3 АКД і с.11 КД). Крім того досліджувались дві категорії наукових публікацій: «до першої категорії потрапили секції та кластери, в яких вміщено статті з анотаціями, а до другої – секції та кластери зі *статтями без анотацій*» (с.190 КД і с.12 в АКД). Моє запитання наступне: яким чином в

дисертації мова йде про феномени (*статті без анотацій*), які не входять до об'єкту і матеріалу дослідження (за твердженням автора це – *статті з анотаціями*)?

4. Роблю закид стосовно неповної відповідності окремим приписам ДАК України, які стосуються оформлення дисертацій і авторефератів.

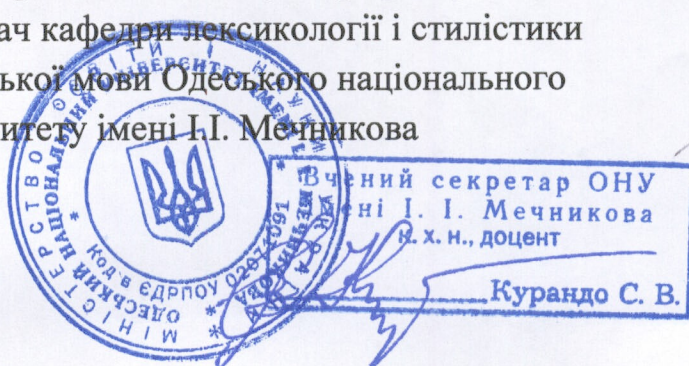
1). Загальні висновки мають завершуватись формулюванням *перспектив* подальших досліджень, які випливають із виконаної роботи. В дисертації О.Єрченка бракує таких формулювань.

2). **Ключові слова** після анотацій мають бути вжитими в тексті анотацій. Наразі це не завжди так. Зокрема ключові слова *функціональні структури, диференційний аналіз і функціональные структуры, дифференциальный анализ* не вжиті в тексті української і російської анотацій, а слів *differential analysis* бракує в англійській анотації.

Висловлені критичні коментарі вочевидь жодним чином не затьмарюють загальної позитивної оцінки рецензованої праці. Дисертаційна робота О.Єрченка є самостійним завершеним оригінальним дослідженням наукової проблеми важливої для сучасної германістики. Заявлена тема розкрита повною мірою. Поставлені завдання виконані. Публікації і автореферат адекватно відбивають основні положення і висновки дисертації «**Структурно-композиційні та лінгвокогнітивні принципи наукової медичної статті та анотації (на матеріалі американської англомовної наукової журнальної періодики (1992 – 2001 рр.)**».

Новизна, теоретичне й практичне значення рецензованого дисертаційного дослідження дозволяють стверджувати, що воно відповідає шифру спеціальності 10.02.04 – германські мови, а також вимогам ДАК України, що висуваються до кваліфікаційних робіт такого рівня ("Порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника", затверджений постановою Кабінету Міністрів України 24 липня 2013р. № 567). Беручи до уваги все вищезазначене, вважаю, що **Олег Владиславович ЄРЧЕНКО** цілком заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02. 04 – германські мови.

Доктор філологічних наук, професор
завідувач кафедри лексикології і стилістики
англійської мови Одеського національного
університету імені І.І. Мечникова

I.M. Kolegasya